

Les presons catalanes, al límit: Marea Blava exigeix declarar l'estat de col·lapse i emergència

Política | 16-09-2026 | 17:22

Presó / Arxiu

Marea Blava Presons ha denunciat una situació d'«emergència» als centres penitenciaris de Catalunya davant l'increment sostingut de la població reclusa, la falta de places disponibles i el deteriorament de les ràtios de personal.

Segons les dades recollides per l'entitat, les presons catalanes disposen de 10.016 places i, el 9 de setembre, ja allotjaven 9.583 interns, una xifra que situa l'ocupació en el 95,7%.

Marea Blava adverteix que aquesta dada no reflecteix tota la gravetat del problema, ja que les places penitenciàries es distribueixen entre departaments amb funcions diferents. Les àrees d'ingressos, salut mental, infermeria, règim tancat, dones, joves o sancionats no poden utilitzar-se indistintament.

L'entitat compara aquesta situació amb la d'un hospital, on els llits de maternitat, urgències o cures intensives tampoc són intercanviables. La classificació dels interns segons el seu perfil, historial penitenciar i tipologia delictiva és necessària per garantir la seguretat i l'eficiència dels tractaments.

Interns sans allotjats a les infermeries

Marea Blava assegura que la saturació ha obligat a abandonar progressivament la classificació interior ordenada als nou centres penitenciaris de règim ordinari.

Segons l'entitat, en algunes presons ja s'allotgen interns sans a les infermeries o als departaments d'ingressos, on poden romandre durant períodes més llargs del previst i separats forçosament de la resta de la població reclusa.

La massificació també estaria afectant les comunicacions, les places disponibles als tallers i les escoles, els programes de tractament i l'atenció mèdica. Marea Blava sosté que aquesta situació incrementa la conflictivitat, provoca dèficits de vigilància i deteriora la feina de psicòlegs, educadors, treballadors socials i juristes.

La població penitenciària creix un 24,94%

Les dades presentades per Marea Blava indiquen que la població dels centres de compliment, sense incloure les presons obertes, ha augmentat un 24,94% entre el 2022 i el setembre del 2026. Aquest increment equival aproximadament a tota la població penitenciària de Brians 2, el segon centre més gran d'Espanya.

L'augment no ha estat homogeni. Brians 2 ha passat de 1.355 interns el 2022 a 1.880 el setembre del 2026, un increment del 38,75%. Puig de les Basses ha crescut un 37,39%, en passar de 714 a 981 interns.

El Centre Penitenciari de Dones de Barcelona ha augmentat la població un 35%, Quatre Camins un 29,26% i Lledoners un 28,86%. Mas d'Enric registra una pujada del 20,35%, Ponent del 18,94%, Brians 1 de l'11,53% i Joves del 10,38%.

Menys professionals de tractament

Marea Blava denuncia que l'augment de la població penitenciària no ha anat acompanyat d'un reforç proporcional de les plantilles de vigilància, tractament i oficines.

L'any 2019 hi havia 764 professionals de tractament, amb una ràtio d'un treballador per cada onze interns. El 2025, la plantilla havia baixat fins als 700 professionals i la ràtio havia empitjorat fins als 13,1 interns per treballador.

En el cas del personal d'oficines, la plantilla ha passat de 434 professionals el 2019 a 429 el 2025. La ràtio ha evolucionat d'un treballador per cada 19,3 interns a un per cada 21,3.

Aquesta proporció encara podria ser pitjor actualment, ja que entre el 31 de desembre del 2025 i el setembre del 2026 la població penitenciària ha augmentat en 424 persones. Les dades definitives de personal corresponents al 2026 encara no estan disponibles.

La plantilla de vigilància ha crescut des del 2024, però Marea Blava afirma que aquest increment no representa necessàriament més funcionaris treballant directament a l'interior dels mòduls. Segons l'entitat, s'han creat noves oficines de gestió, han augmentat les places de comandaments intermedis i s'han contractat interins per substituir les baixes laborals.

Gairebé 700 agressions durant el 2025

Marea Blava relaciona l'augment de les baixes mèdiques amb l'estrès psicològic, l'esgotament i el deteriorament de les condicions de treball. L'entitat assenyala que entre el 2018 i el 2024 les incapacitats temporals dels funcionaris de presons es van triplicar i la durada mitjana de les baixes va créixer un 57%.

L'organització també recorda que durant el 2025 es van registrar prop de 700 agressions contra

professionals penitenciaris.

A aquesta situació s'hi afegeix l'envelliment de la plantilla. El 2025, un 32% dels funcionaris de vigilància tenia més de 55 anys, concretament 1.154 treballadors d'un total de 3.638. Més de 700 ja tenien l'edat necessària per ocupar places de segona activitat, però només n'hi havia unes 70 disponibles.

Mòduls prefabricats i noves places

La Conselleria de Justícia preveu construir dos mòduls prefabricats a Mas d'Enric amb capacitat per a 256 llits, però la seva entrada en funcionament no està prevista fins al 2028.

També s'han anunciat unes 400 places addicionals en una altra presó. Marea Blava apunta que podrien ubicar-se a Brians 1, tot i que encara no s'ha definit cap calendari.

L'entitat considera que aquestes actuacions arriben tard davant una saturació que ja s'acosta al ple absolut i que deixa els centres sense marge per afrontar incidències, obres, separacions regimentals o increments inesperats de població.

Preocupació pel Centre Obert de la Zona Franca

Marea Blava també alerta sobre el nou retard en l'obertura del Centre Obert de la Zona Franca, ajornada fins al gener del 2027 malgrat que les obres estarien acabades.

El centre va ser dissenyat per acollir prop de 600 interns en tercer grau procedents de Wad-Ras i la Trinitat. Segons l'entitat, quedarien unes 200 places disponibles que podrien acabar ocupades per persones encara classificades en segon grau.

Marea Blava també recull les denúncies sobre presumptes pressions als equips de tractament perquè proposin més progressions al tercer grau i s'ampliï l'aplicació de l'article 86.4 del Reglament penitenciari, que permet complir part de la condemna al domicili mitjançant control telemàtic.

L'entitat tem que aquestes mesures s'utilitzin per reduir artificialment la població dels centres ordinaris i alleujar una massificació que considera conseqüència de la falta de planificació.

Crítica directa a Ramon Espadaler

Marea Blava recorda que el conseller de Justícia, Ramon Espadaler, ja va ser advertit el novembre del 2024 sobre l'augment de la població reclusa i el risc de col·lapse del sistema penitenciari català.

L'entitat critica que, gairebé dos anys després, no s'hagin adoptat mesures suficients per revertir la situació. També lamenta que la saturació penitenciària no ocupés un espai central durant la reunió del Comitè de Seguretat i Justícia celebrada al Palau de la Generalitat amb la participació del president Salvador Illa i els consellers Albert Dalmau, Núria Parlon i Ramon Espadaler.

«Espadaler va perdre una oportunitat única per traslladar al president de la Generalitat l'extrema saturació de les presons catalanes i declarar l'estat de col·lapse i emergència», conclou Marea Blava Presons.

Autor: Redacció